

Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
t.a.v. Dr. mr. L.F. Asscher, minister
Postbus 90801
2509 LV Den Haag

Datum
23 mei 2015

Uw kenmerk

Ons kenmerk
HA 230515/01

Onderwerp
Stelsel arbeidsgerelateerde zorg / wijziging Arbowet

Geachte heer Asscher,

De Beroepsvereniging voor Arbeids- en Organisationsdeskundigen (BA&O), de Nederlandse Vereniging voor Arbeidshygiëne (NVvA) en Nederlandse Vereniging voor Veiligheidskunde (NVVK) hebben kennis genomen van uw reactie op het SER advies 'Brede zorg voor werkenden – Een visie op de toekomst van arbeidsgerelateerde zorg' en de wijziging in de Arbowetgeving die u voorstelt.

Wij hebben uw brief met instemming en de voorgestelde wijziging in ARBO wetgeving met verbazing gelezen. Wij lichten een en ander graag toe.

Uw brief aan de Tweede Kamer

In uw reactie op het SER advies geeft u het volgende kabinetsstandpunt weer. Het kabinet streeft naar:

- Betere arbodienstverlening door meer betrokkenheid van werknemers.
- Meer preventie op het werk.
- Het vastleggen van een basiscontract voor professionele arbodienstverlening en meer bescherming voor de werknemer.
- Betere zorg voor werknemers door goede samenwerking tussen de reguliere gezondheidszorg en de bedrijfsgezondheidszorg.

Al deze door het kabinet genoemde punten ondersteunen wij van harte. Wij hebben bij deze uitgangspunten nog enkele kanttekeningen.

Preventie verdient ook aandacht van de overheid / wetgever

In de uitwerking van deze punten in uw brief aan de Tweede Kamer geeft u wat ons betreft een heldere en in de praktijk herkenbare uiteenzetting over de redenen waarom preventie op het werk meer aandacht verdient:

'Preventie is steeds vaker een kleine component in het contract tussen bedrijfsarts of arbodienst en werkgever. Zonder ondersteuning zijn individuele werkgevers vaak niet in staat om goede preventie te organiseren. Met name de kleinere bedrijven beperken zich tot verzuimbegeleiding. De nadruk ligt bij hen op de korte termijn; lange termijn effecten door preventie zijn voor deze bedrijven een te abstract vraagstuk. Investeren in preventie met effecten op de langere termijn wordt niet overwogen ondanks het feit dat zij de kosten snel terug verdienen'. En

'De uitgaven van werkgevers aan preventiezorg zijn gering. In ons omringende landen zijn de uitgaven van de werkgevers aan preventieve zorg (aanzienlijk) hoger'.

Dat u na dergelijke constatering in uw brief aan de Tweede Kamer zich beperkt tot het doen van een beroep op werkgevers en werknemers hierover afspraken te maken, bevreemdt ons zeer.

U constateert eerst dat als preventie alleen maar aan de (korte termijn) visie van de werkgever wordt overgelaten, er weinig van terecht komt. Wat ons betreft is dan de voor de hand liggende actie van uw kant dat werkgevers hierin meer gestimuleerd moeten worden door middel van wetgeving.

Het alternatief is dat u accepteert dat preventie steeds minder aandacht zal krijgen bij het grootste deel van de werkgevers in Nederland. Wij zouden het laatste zien als een duidelijke gemiste kans.

Toegang voor werknemers tot alle arboprofessionals

Daarnaast geeft u in uw brief aan de Tweede Kamer aan dat u toegang tot de bedrijfsarts/arbodienst in wetgeving wilt vastleggen. Het is wat ons betreft onbegrijpelijk dat u van de ene kant aangeeft preventie een warm hart toe te dragen en het belang daarvan nadrukkelijk onderschrijft, terwijl aan de andere kant de professionals die in de dagelijkse praktijk de preventie vormgeven in de uitwerking van de plannen niet opneemt op een vergelijkbare manier als de bedrijfsarts. Hierdoor dreigt ook, onnodige, medicalisering. Het ligt vanzelfsprekend voor de hand om ook de toegang van werknemers tot de arbeidshygiënist, arbeid- en organisatiedeskundige en veiligheidskundige in wetgeving vast te leggen.

Wij constateren verder dat u in uw brief aan de Tweede Kamer beperkt zicht lijkt te hebben op de vormen van arbodienstverlening die zich in de laatste jaren hebben ontwikkeld. Naast de zorg die door arbodiensten wordt geleverd, leveren in toenemende mate zelfstandig gevestigde professionals, al dan niet verenigd in een samenwerkingsverband, de dienstverlening aan werkgevers en werknemers. Diensten worden volgens uw brief alleen geleverd door de bedrijfsarts/arbodienst. Deze opvatting voldoet al jaren niet meer aan de gangbare praktijk.

De rol van de beroepsverenigingen in de kennisinfrastructuur

In uw brief aan de Tweede Kamer hebt u het verder over kennis over de factor arbeid. Wij hebben in onze vorige brief aan u, naar aanleiding van het advies van de SER, al het belang van het vastleggen van de stand van de wetenschap op het gebied van veilig en gezond werken benadrukt. Wij hebben daarbij ook aangegeven dat wij daarin, samen met universiteiten en inmiddels ook sociale partners, een centrale rol zouden kunnen en willen spelen. Wij gaan ervan uit dat u in uw vraag aan ZonMw met betrekking tot de kennisinfrastructuur ons gezamenlijke initiatief een centrale plek zult geven.

Het opleiden van arbeidshygiënist en arbeids en organisatiedeskundigen

Wij betreuren het dat u in uw brief zich wel zorgen zegt te maken over het aantal bedrijfsartsen dat in Nederland op termijn beschikbaar zal zijn, terwijl u de situatie die bij arbeidshygiënist en arbeid- en organisatiedeskundigen op een vergelijkbare wijze zorgwekkend is, niet in uw brief meeneemt.

De voorgestelde wijziging in de Arbo wet

In uw brief aan de Tweede Kamer kondigt u voor een deel andere speerpunten aan dan u opgenomen hebt in uw voornemens voor wetswijziging. U geeft aan de volgende zaken in de Arbowet te willen wijzigen:

- versterking van de positie van de preventiemedewerker en samenwerking met arbodienstverleners;
- verduidelijken van de adviserende rol van de bedrijfsarts;
- het kunnen consulteren van de bedrijfsarts;
- ruimte voor professionele beroepsuitoefening door bedrijfsarts en andere arbodienstverleners met taken uit de arboregeling;
- het basiscontract arbodienstverlening;
- meer mogelijkheden voor handhaving op bovenstaande onderwerpen, en toezicht.

Uit dit overzicht wordt niet duidelijk hoe u het kabinetsstandpunt met betrekking tot preventie verder versterkt in wetgeving. Er is in uw voorstel tot wijziging van de wet, naar onze mening, niets opgenomen wat de preventie verbetert.

Op basis van uw eigen analyse was het voor de hand liggend geweest dat u de uitgesproken ambitie van het kabinet met betrekking tot preventie ook in wetgeving vast zou hebben gelegd.

Wij geven u navolgend een aantal suggesties om preventie in Nederland structureel meer aandacht te geven. Wij doen u suggesties op het niveau van de overheid, sector/branche, werkgevers en werknemers. De door ons voorgestelde wijzigingen passen, naar onze mening, geheel in de lijn die in de afgelopen jaren door u is uitgezet. De kosten die zij met zich meebrengen zijn in de meeste gevallen beperkt.

Onze suggesties om preventie structureel meer aandacht te geven:

Op het niveau van de overheid:

- het (laten) vastleggen van de stand van de wetenschap met betrekking tot alle / de grote ARBO onderwerpen.

Op sector/brancheniveau:

- de verplichting op sector/brancheniveau om te beschikken over een arbocatalogus die alle prioritaire risico's afdekt zoals die door Inspectie SZW voor de betreffende sector/branche zijn vastgelegd. Daarbij zouden ook (nieuwe) eisen gesteld moeten worden aan de praktische toepasbaarheid van de arbocatalogus. Een arbocatalogus heeft alleen een toegevoegde waarde in de praktijk als daarin maatregelen opgenomen zijn die een bijdrage kunnen leveren aan het reduceren van risico's in de betreffende sector/branche. Een groot deel van de huidige arbocatalogi voldoet in het geheel niet aan dergelijke uitgangspunten: volledig met betrekking tot de prioritaire risico's en praktijkgerichte oplossingen aan werkgevers en werknemers bieden.
- De verplichting voor een sector/branche om zich op de hoogte te stellen van de stand van de wetenschap (en de stand van de techniek) met betrekking tot de prioritaire risico's in hun eigen sector/branche. Sociale partners zouden deze kennis moeten (laten) ontsluiten voor alle werkgevers en werknemers in de sector.

Op werkgeversniveau:

- de verplichting om niet alleen op het gebied van verzuim, maar ook op het gebied van preventie structureel aandacht te besteden. Dat hoeft vanzelfsprekend niet door een externe deskundige uitgevoerd te worden. Veel bedrijven zijn zelf goed in staat dat te realiseren. Ons pleidooi is dat elke werkgever verplicht jaarlijks een update maakt van zijn RI&E. In deze update geeft de werkgever aan welke acties hij in het afgelopen jaar genomen heeft om de arbeidsomstandigheden in zijn bedrijf te verbeteren. Indien een bedrijf niet over een dergelijke update beschikt, dan voldoet zijn RI&E niet aan de eis van het hebben van een actuele RI&E. Zowel voor intern als extern gebruik (inspectie SZW en externe adviseurs) geeft een dergelijk overzicht een goed inzicht in de mate waarin preventie in relevante factor is voor een werkgever. Aangezien in ons voorstel de werkgever deze update zelf mag maken, zijn de kosten die hiermee gepaard gaan voor de werkgever beperkt/vrijwel nihil. Het is immers niet meer dan op een rij zetten van wat hij al gedaan heeft.
- In het basiscontract dat afgesloten wordt met de arbodienstverleners zou moeten worden opgenomen dat medewerkers toegang hebben tot alle vier de kerndisciplines zoals die in de Arbo wet genoemd zijn, te weten: arbeid- en organisatiedeskundige, arbeidshygiënist, bedrijfsarts en veiligheidskundige.

Op werknemersniveau:

- het door de werkgever ter beschikking stellen van de (update van de) RI&E. De werknemer krijgt zo meer inzicht in de verbeteringen van arbeidsomstandigheden in zijn/haar bedrijf. In een bedrijf dat veel doet aan het verbeteren van arbeidsomstandigheden geeft een dergelijk overzicht een breder draagvlak voor deze aanpassingen. Daar waar een bedrijf (te) weinig doet op het gebied van preventie, biedt een dergelijk overzicht medewerkers/OR/de preventiemedewerker een goed uitgangspunt voor een gesprek met de directie.

Met betrekking tot de zaken die u wel wilt wijzigen, hebben wij de volgende kanttekeningen:

- *versterking van de positie van de preventiemedewerker en samenwerking met arbodienstverleners.*
Wij missen hierbij de versterking van de positie van de arbeidshygiënist, arbeid en organisatiedeskundige en veiligheidskundige.
- *verduidelijken van de adviserende rol van de bedrijfsarts.*
Deze wijziging leidt wat ons betreft eerder tot verwarring dan tot verheldering. Indien een bedrijfsarts constateert dat een medewerker arbeidsgeschikt is, dan is dat geen advies dat vrijblijvend is. De huidige term: 'bijstand verlenen' lijkt ons een meer passende term.
- *het kunnen consulteren van de bedrijfsarts*
Wij missen hierbij het kunnen consulteren van de arbeidshygiënist, arbeid en organisatiedeskundige en veiligheidskundige.
- *ruimte voor professionele beroepsuitoefening door bedrijfsarts en andere arbodienstverleners met taken uit de arboregelgeving;*
Wij missen hierbij het kunnen consulteren van de arbeidshygiënist, arbeid en organisatiedeskundige en veiligheidskundige.
- *het basiscontract arbodienstverlening.*
Wij missen hierbij de preventie. Hierover hebben wij bovenstaand een uitgebreid advies gegeven.
- *meer mogelijkheden voor handhaving op bovenstaande onderwerpen, en toezicht.*
Dit onderschrijven wij. Hierbij mag de structurele aandacht van de werkgever voor preventie niet vergeten worden.

Ons aanbod

Vanzelfsprekend zien wij voor onszelf ook een taak/opgave bij het verbeteren van arbeidsomstandigheden in Nederland. Wij hebben daarvoor het initiatief genomen om te komen tot het vastleggen van de stand van de wetenschap op het gebied van arbeidsomstandigheden, samen met universiteiten en hogescholen en ander kennisinstituten. Dit initiatief wordt inmiddels ook warm omarmd door sociale partners. Wij vragen u om in dit project ook samen met ons op te trekken. Kort hierover nog een toelichting.

Ontwikkeling van richtlijnen

Dankzij de samenwerking tussen de BA&O, NVAB, NVvA en NVVK, universiteiten en hogescholen in Nederland en mede dankzij subsidie die door uw ministerie is verleend, hebben wij al een 9 richtlijnen op kunnen stellen over de onderwerpen geluidblootstelling, werk-privé-balans, zwaar tillen, trillingen, beeldschermwerk, blootstelling aan lasrook, veilig werken in productie-omgevingen, agressie en geweld op de werkplek en werkdruk. In deze richtlijnen ligt onder meer vast, gebaseerd op een analyse van de internationale literatuur, welke beheersmaatregelen bewezen effectief zijn om arbeidsomstandigheden te verbeteren. Deze informatie is daarom van groot belang voor werkgevers, werknemers en voor alle professionals die hen adviseren.

Wij vragen met nadruk ook op andere gebieden met prioritaire risico's, waarvoor nu nog geen richtlijnen voorhanden zijn, zoals duurzame inzetbaarheid, blootstelling aan micro-organismen, werk- en rusttijden, het nieuwe werken, bevlogenheid etc. richtlijnen te laten ontwikkelen. Daarvoor hebben wij ook uw financiële ondersteuning nodig. Mede dankzij deze richtlijnen kunnen werkgevers en werknemers, beter gefundeerd, beheersmaatregelen opnemen in hun arbocatalogi en kunnen professionals werkgevers en werknemers nog beter gefundeerd adviseren.

Samenvattend

Wij ervaren, net als u, elke dag weer hoeveel waarde het voor werkgevers en werknemers heeft om zich meer te richten op preventie. Om hier substantieel verder in te komen dan nu voor een deel van de werkgevers en werknemers het geval is, zijn de volgende acties naar onze mening essentieel:

- Het vastleggen van de stand van de wetenschap op alle grote arbo onderwerpen. Dat doen wij graag in samenwerking met u, sociale partners, universiteiten en andere kennisinstellingen.
- Het verhogen van de kwaliteit van een belangrijk deel van de arbocatalogi. Zij zouden alle prioritair risico's van de sector/branche moeten omvatten en (meer) praktijkgericht zijn.
- Het versterken van het RI&E-instrument door dit, wettelijk vastgelegd, jaarlijks te laten actualiseren door de werkgever. De werkgever geeft in die actualisatie aan wat in het afgelopen jaar gerealiseerd is om de arbeidsomstandigheden te verbeteren en
- Het in wetgeving op een vergelijkbare manier als voor de bedrijfsarts vastleggen van de toegang van werknemers tot de arbeidshygiënist, arbeid- en organisatiedeskundige en veiligheidskundige.

Tot slot

Wij ervaren steeds weer dat daar waar partijen samenwerken de beste resultaten worden behaald. Wij bieden nadrukkelijk onze samenwerking aan om, samen met u en alle andere betrokken partijen, te komen tot nog betere arbeidsgerelateerde zorg.

We zien uit naar uw reactie op onze aanbevelingen.

Hoogachtend,
Beroepsvereniging voor Arbeids- en Organisatiedeskundigen,
Drs. H. Tweehuysen, voorzitter

Nederlandse Vereniging voor Arbeidshygiëne
Dr. J.G.M. van Rooij, voorzitter

Nederlandse Vereniging voor Veiligheidskunde
Ing. N.B. van Roden, voorzitter

